

30 Nov. 1924

Caríssim Gerhard :

Vos haureu dit: Aquest Clausells mai compleix el que promet.- Us deia precedentment que us donaria noves definitives sobre l'afer Schonberg, i aquestes noves definitives encara ni són definitives, ni són noves.- Però tota la culpa no és meua.- Creieu que és cosa poc difícil trobar qui vulgui fer concerts Schonberg? - Buscant amb un fanalet per Bilbao, Madrid, Sevilla, etc. us trobeu amb que res: excuses, excuses i excuses.- A Madrid semblava que és on hi hauria més possibilitats (i ja era quelcom), pero finalment han contractat Strawinsky, i diuen que de música moderna ja n'estaran servits, per ara.-

La conclusió ha d'ésser forçojament pessimista.- Però, és que aquesta bona gent que vindrien amb S. no podrien tocar més que el repertori del Mestre? No podrien proposar un programa d'obres diverses, antigues, clàssiques, romàntiques o modernes? Per aquest cantó podria iniciar-se una solució, tal vegada.- I si trobavem uns quants concerts més podríem arrodonir la xifra que nosaltres podem destinar a una sessió Schonberg, que no pot passar de 5.000 pessetes.-

Contesteu-me aquest detall del programa, i desseguida deixarem sentat què pot fer-se.- Pot-ser aleshores caldria deixar-ho per a la temporada vinenta, en la que ja hi han més probabilitats de fer quelcom a Madrid, pel que he vist a través de la copiosa - encara que no ho sembli - correspondència circulada referent a aquest assumpte, que personalment i tinc el gust de dir que per part de la Junta Directiva, té grandíssim interès.-

Les meues reverencies al mestre, que també tenim moltes ganes de coneixer, i pregant-us una resposta, encara que sigui telegràfica (d'istil, s'enten) urgent.-

Rebeu aquella fortíssima abraçada del vostre

Suposo que tal com us vaig dir, l'Estelrich o algú o altre us haurà tramés articles per als diaris vienesos.

4 gener 1924

Caríssim absent :

Us demanava en la meua darrera lletra que em diguessiu si els músics que portaria Schönberg per al seu concert podrien tocar obres de repertori general.- Perdoneu que insisteix pregant-us a la vegada una resposta immediata, puix que totes les associacions van enllestint els seus preparatius per a la resta del curs, i tardant un xic més, ja pot-ser ni el recurrre que us dic ens seria possible.-

Parlant amb Llobet, que retornà encantat de la vostra acollida i de la de Schönberg, el cor se m'obrí francament a l'esperança.- Em deia que hi havia molt avançat un projecte d'anada de Schönberg i els seus col.laboradors a París.- Aleshores..... cinc o set setetes que nosaltres podem destinar a aquest concert serien o podrien ésser suficients.- Què en penseu ?

Estelrich va dir-me que us ha tramès qualques treballs de propaganda catalanista.- Els heu rebut ? Us han tingut qualque utilitat ?

Em convindria moltíssim tenir uns mots vostres dintre de cinc o sis dies.- Voleu fer-me la merced d'agafar desseguida un troc de paper i donar-me una resposta?-

I excuseu que us apressi tant.- Es necessari.-

Un altre dia, amb més calma (i si ara teniu una mica de calma, ara mateix) ja m'explicareu què heu fet, què feu i què penseu fer en matèria de música i annexes.-

Una bona i cordial abraçada del vostre

18 gener 1925

Amic estimat :

Rebre noves vostres, sempre és un regal, encara que siguin tardanes i escasses.- Us remercio pel darrer d'aquests regals qu'heu volgut fer-me, i que arribà ahir a les meves mans, àvides de la vostra lletra, estructurada, poc persistent, però d'una consistència inlassable.-

Concretament: Tinc molt poc temps, avui, i hem d'anar "al gra", com els bons pagesos: Hem de resoldre urgentment si l'assumpte Schönberg el tirem endavant aquesta temporada, o el deixem per a la temporada següent, procurant crear nous entusiasmes.- Partim de dades una mica concretes, per tal d'anar concretant tots plegats, i veure fins on podem arribar uns i altres.- Us vaig dir que nosaltres el que podem destinar com a màxim per a un concert Sch. són 5.000 pessetes.- Si els artistes mateixos podem executar un altre programa d'autors corrents, podríem dedicar al segon concert unes 2.000 pessetes, i és possible que poguessim aconseguir 4 concerts aproxim. per Catalunya a unes 800 pts.- Resultat: Serien uns sis concerts per unes 10.200 pts.- Dintre d'aquests límits, que són els únics que ofereixen algun marge de possibilitat, hi ha manera d'entendre-ns, tenint en compte que els artistes han de pagar tots els seus dispendis de viatges i estades? - Jo us ofereixo tot el que en aquest moment puc oferir, o sigui una "concreció" que serveixi per anar desseguida a un "sí" o a un "no", encara que cal remarcar que no us parlo més que de "probabilitats".- Per tant, si la proposta és acceptada, desseguida faria les meves gestions i al cap d'uns vuit dies us donaria la resposta definitiva.-

Per tal d'avançar feina, en convindria saber:

1.- Epoca en que seria possible la vinguda (penso que Abril seria un bon mes)

2.- Programes que aquesta bona gent podrien executar "hors Schönberg", encara que no sigui més que en principi.-

Respecte al concert d'Orquestra, hauria de deixar-se tot el plan per a començaments del curs vinent, perquè nosaltres no tindrem concert Orquestra Casals fins al mes d'Octubre-Nov.- El nostre concert de camera-Sch. el volem a base del "Pierrot".-

Ara vos em contestareu desseguida, veritat? - I feu el mateix esforç que jo he tingut de fer per concretar, concretar, més "up-to-date" que el famós meditar, meditar, meditar.-

I la revenja? No siguen crudel amb els vostres anuncis suggestionadors.- Ara em veureu anar pel carrer amb el cap donant voltes com un petit tifella pirandelliana, tenint per eix a aquest pensament fixe: "revenja-Gerhard?"

Us corresponc, abraçant-us cordialment.

suposo que us plaurà aquest anunci anexe
d'unes properes sessions Falla a l'A. de M. da C.

8076/3

30 gener 1925

Caríssim !

Em torno a encomanar a Santa Concreció, que ha d'ésser la nostra advocada, en aquests moments en que estem resolent un projecte complicat i difícil, sobre tot per lo llarg de les comunicacions.-

Oh gran amic! No sabeu la jòia que m'heu reportat amb el vostre "endavant!".- Esperava de vos quelcom així, però no tan definitivament optimista.- Ara hem de seguir per la mateixa via: J' em perdonareu que us maregi preguntant-us coses CONCRETES.- Les que ara m'interessen saber són:

- 1.- Quins instrumentistes són necessaris per al concert amb el "Pierrot" (Suposo que són: Quartet de corda, piano, flauta, clarinet i una veu femenina)
- 2.- Quines són les obres en definitiva que aquesta gent podrien executar d'autors "bien" com vos els dieu.-

Veieu el meu plan -- que no he consultat a ningú; però que tinc la certesa de que serà acceptat: Dels dos programes, l'un, dedicat exclusivament i íntegrament a Schöberg.- Anunciarem prèviament que aquells qui gaudeixin cridant, exultant-se, gesticulant, etc., etc., poden i tenen el deure d'aprofitar aquesta ocasió gairebé única de fer-ho en aquest lloc que hem convingut que ha d'ésser molt seriós i respectable, o sigui un concert.- Però....preveient i no espantant-nos, les protestes, i acceptant-les i tot com a réclame, crec que tenim el deure de fer veure que Sch. té èxit i que el nostre públic el sab comprendre, etc. Convindria, per tant, comensar amb algunes obres de la primera època, o de l'època que sigui, però que tinguin totes aquelles característiques necessàries a assegurar-se el respecte dels que discuteixen.- Obres equivalents a "Nit transfigurada" que fou aplaudida no fa gaire temps al Palau.- Vos ja m'enteneu, i sobre tot veieu la nobilíssima bona-intenció que em guia, en pro del vostre mestre caríssim.-

Determinant, doncs, que un concert serà totalment Sch., l'altre, caldrà que sigui "confortable" i a propòsit perquè certs senyors i senyores (tots els senyors i totes les senyores!) puguin dir: "Això sí que és sentir música!" "Quina llàstima que aquests artistes tan bons s'entretinguin tocant aquestes... (ells diuen "bestieses").- I vegeu quina combinació tan ben pensada: Aquest programa podria ésser exactament igual per a un dels concerts de Barcelona i el de les ciutats i viles dels entorns.- De manera que aquests senyors no caldria que preparessin sinó dos programes.-

Aquest segon programa convindria que fos executat per la major quantitat possible de gent.- Quelcom per a cant i quartet de corda o cosa per l'istil, que cantés la Freund seria un encert.- Vegeu quines combinacions de "musica da camera" són possibles, i digueu-me: "Tal obra de Fulano, per a tal i tal i tal instrument" i tal altra obra, i tal

i tal altra, etc., per a tals i tals instruments.-

En resum: Que espero de vos la gran cosa següent: Dos programes, amb tots els ets i uts.- Programes detallats i saborosos, i capaços d'entusiasmam tota la nostra Junta en pes.-

Ho fareu? - Jo mentrestant, treballaré els quatre concerts de fora, que no sé d'on m'els trauré, però que d'una banda o altra sortiran.-

Us trameto una fulla que acabem d'imprimir per als vinents concerts Falla.- Crec que us seran satisfactoris, "amplé tout".-

Contesteu-me desseguida, si us plau.- No més em cal rebre aquestes dades que us demano (però TOTES les dades que us demano), per a dur a terme les meves darreres gestions i deixar resolt definitivament aquest afer schonberguissim.-

Una mica neguitós, en esperar aquestes noves vostres, us estreny també i amplem les dues mans

Rellegeixo la carta, i la trobo desballestada.- No t'inc temps de refer-la.- Ja ho perdonareu.- No queda gaire clar lo dels programes de les associacions de fora (que serà un sol programa, com el del concert número 2 de Barcelona).- Com que hom disposarà de diversos elements, seria convenient donar una certa mobilitat al nombre d'interprets.- Comensar amb un quintet, per exemple, després cançons; després una obra "à trois", i acabar amb un conjunt de tots els elements disponibles.- Sobre tot t'inc gran interès en un punt: "Lieder" acompanyat de diversos instruments.- No és cosa corrent, i a les ciutats foranes (Barcelona també són en molts aspectes -- pot-ser en tots!-- una ciutat forana) ho estimarien molt.- Endavant!

3 abril 1925

Gran Robert :

Acabo de rebre el vostre volum epistolar, i no tinc temps més que per dir-vos que es necessari, indispensable i que nosaltres exigim que vingueu.-

Els termes de la qüestió son ben clars: O veniu, o tot s'en va en orris.- Us he parlat de que nosaltres prenem al nostre càrrec les vostres despeses de viatge, no cal dir que també van a càrrec nostre, no tan sols les despeses que fins al present heu tingut i que d'ara endavant tingueu per telegrams, gestions, etc., sino també les que us reportin els vostres viatges per Catalunya.- Ja ho arranjarem, i obriu-nos un compte de confiança, que ja sabeu que tot sortirà bé.-

Per lo tant, us deman que en rebre aquestes ratlles em poseu un telegrama que digui simplement "VINDRE" i parlarem de tot el demés.- Si no ve el telegrama, adeu-seu al Schönberg i tots els annexes concertístics.-

Entesos? Demà, amb calma, contestare llargament la vostra colossal missiva, i mentr'èstunt, tirem la gorra enlaire (el barret al foc li t'iraré si no veniu) i diguem a cor "són uns grans homes, que carai".- Del que vindrà després ja en parlarem.-

Una bona abraçada, a compte de la que em permetreu en arribar, del vostre admirador

4 abril 1925

Gran amic :

Aquí em teniu contestant de "segona intenció" (de "primera" ja ho vaig fer fa dos dies, suposo que ja haurien rebut la meua lletra precedent) la vostra miscel·lanea del 29 març.-

Passaports - M'heu tranquil·litzat l'esperit amb les vostres noves, i la seguretat que em doneu de que tot marxarà com una seda.- No us descuideu del "VISAT", tràmit indispensable perquè tota aquesta bona gent de les nostres engúnies pugui passar la frontera.- Ho em par·leu de la Freund, però avui he rebut lletra d'ella, des de París, i em demana un contracte, per activar les seves gestions respecte a lo mateix.- Li he fet desseguida.- A veure si per aquest cantó patirem.- D'altra vegada, no sé pas com ens ho varem poder arranjar, però varem suar moltíssim.- Ja li he dit que s'en cuidi insistentment.-

Honoraris - Tot d'acord, i em penso que tot sortirà tan admirablement com és admirable la vostra activitat en aquest afer, després del qual em penso que no us toca més remei que muntar una agència de concerts, en la qual les maravil·loeses activitats de que heu donat tantes mostres en tot aquest afer, puguin tenir una apropiada derivació.

Programes - Aprovats els de Girona, Figueres, Palamós i Reus.

----- BARCELONA: La nostra Junta Directiva ha sentat criteri, - no us alarmeu - i trova que estaria molt bé així

Primera part : Schubert, Trio

" Soirées de Viena

Segona part : Lieder

Tercera part : Mozart, Quintet

Strauss, Valzer

Com que la diferència amb la vostra proposta, no és més que d'ordre, (cosa en la qual jo m'he esforçat; de coses fantàstiques, no cal dir si en vol·en), dono per bona la present combinació.-

Programes Quartet - Per Tàrragona, Sabadell, Vich i Olot, voldríem ----- Beethoven (fa menor), un modern i Schubert (sol major).- Per Barcelona, Haydn (re major); Casella i Beethoven (fa menor).- Crec que el modern per a les associacions foranes, podrà ésser també Casella.- Ho fixaré més endavant.- Tot això ho comunicaré directament als del Quartet, demanant-los de donar-me els temps de l'obra de Casella, així com un exemplar de la partitura, o be l'indicació de on és editada.- Nos us extranyeu que a Barcelona no hi posem el Schönberg.- Seria arriscadíssim anunciar-ho per endavant (i per endavant ho hem d'anunciar, puix que seran tres concerts que els cobrarem, i passarem per tant els programes a domicili dels Srs. Socis), sense saber què esdevindrà el dia de la Sessió Schönberg, i segons que passés seria lamentabilíssim tenir de retirar l'obra.- Es mellor deixar per a Schon. exclusivament el seu Festival.-

Quartet - No teniu alguns elements de propaganda: Biografia dels ----- seus elements, crítiques dels seus concerts, història

4 abril 1925

Senyor Robert Gerhard II

del quartet - la seva actuació -, etc.? Ens seria molt convenient, per preparar la seva vinguda, sient que són tal i qual, i tot allò que es d'a sempre en aquests casos.-
Pel que hagué ser, els escriuré directament a ells demanant-els-ho, de manera que si a Viena no hi ha res de tot això, i vos tinguessiu d'escriure-ls a ells, no cal que ho feu.-

Peró si teniu quelcom, no deixeu de trametre-ho confiant en que ells també ho faran. El temps es justíssim, i no en podem perdre gens ni gota.-

Detalls dels programes - Els espero amb grandíssim interès.- D'aquí pocs dies hem de publicar el programa provisional, i estaria molt content de tenir ja una documentació bastant completa, per documentar-lo de la millor manera possible.- Diré al Pena tot el que em manifesteu sobre el text pierrotesc.-

Pessetes - Demà m'ocuparé de l'afer, i el resoldré de la millor manera possible, i més comoda per a vos i els del quartet. No sé si serà per gir postal, o per xec.- Ho resoldré a la Banca.-

Vos - No en parlem més.- Vos esteu compromés a venir, i vindreu.-
----- No cal insistir, perquè és cosa resolta, i esta aquesta condició he continuat i continuo els treballs preparatoris.- Penseu que en el moment que em diguessiu "No vine", faria braços caiguts, i tot quedaria parat, i no hi hauria ni xec, ni valsos ni escàndol.- A la Junta del dissabte, es va acordar també que vindríeu i es ratificà l'acord de pendre al nostre càrrec les despeses que siguin.- Per tant, amunt i creïts, i prepareu la maleta.-

Hostatges - Demà cercaré dades interessants i us sotmetré preus de diverses categories de fondes.-

Correspondència - Ben fet de donar la meua adreça, on s'heu que tenir tots plegats una casa a la vostra disposició.- Si bé, l'interessa, també pot rebre aquí tot el que sigui.-

Guies Pierrot - Si en poguessim disposar abans de l'audició, podríem pendre-n una certa quantitat. Si s'han d'editar més tard, com venim a deduir, també n'encarregarem unes quantes.- Si la cosa va encara una mica per llarg, lo millor serà parlar-ne quan vos seureu aquí.- Bé que m'informeu dels drets d'execució del "Pierrot" que no deuran ésser cosa de l'altre món.-

Quan ho tinguin determinat, que diguin quin dia arribaran exactament, i a quina hora, si és possible, per tal d'anar-los a rebre.-

Fins demà, que us tornaré a escriure, i repassaré si m'he descuidat de dir-us res.- Aquella immensa abraçada

Important: El concert a Barcelona (Pierrot) haurà d'èsser pensament i d'arranjament. En canvi, anem a dir que hi ha un concert d'altre concert. Els que no troben algun altre concert.

14 abril 1925

Gran home,

Vaig rebre ahir a darrera hora -els dos dies de Pasqua els he passat fora de casa- la vostra missiva del 8, i em poso a contestar-la urgentment, en ço en que aquest moment m'és possible.-

Primer - No em parlereu per res de la vostra vinguda.- Suposo que ----- és perquè, com jo, la doneu per descomptada, i per tant que ja no cal parlar-ne més.- Si és així, entesos.- Si hi ha "arriere pensée", en protesta, i em limito a recordar-us el dilema: O veniu tot marxa, o no veniu, i no es fa res.- Ja podeu dir-li a Sch. que és sota aquesta menaça, coacció o exigència que vos us veieu obligat a venir.- I pensen que és així mateix.- TELEGRAFIEU-ME DESSEGUITA QUIN DIA ARRIBAREU I SI VINDREU AMB LA TROPA.-

Segon: - Ja haureu rebut entre tant la meua del 4.- Aquests correus ----- no acaben mai més d'arribar.-

Tercer - Les 1.500 pts. us hauran ja estat lliurades.- Em prometeren ----- que us les remetrien el dia 8 o tot lo més tard, l'11.-

En tot cas, és el Wiener Bank Verein de qui les heu de rebre.- El Quartet deu tenir també els seus, remesos el mateix dia.- Aquests girs es feren telegràfics, per a màxima rapidesa.- El respectiu Banc ha de cuidar d'avisar-us perquè passen a recollir la suma.-

Artistes - Be les dades que em doneu, respecte a noms dels solistes. ----- Del Quartet ha elstinc: De Rotschild per amunt, demaneu.

Tots deuen ésser milionaris.- Ja els tinc demanades les dades que m'interessen i espero rebre-les d'un moment a l'altre. Per radio ja m'ha dit que me les tenen trameses.- Els retrats de Sch. ja els arranjarem. Els sotmetrem uns quant s dies a un "erece pelo" assecurat i els tindrem posats al dia.-

Obres - J. Strauss: El nom exacte dels seus valsos, podrieu donar ----- m'el. Suposo que es toquen sense cap mena d'interrupció i que no tenen cap diferència a esmentar en el programa, en forma de temps (va dir: No hi deu haver un vals noble, un vals sentimental, vals popular, vals vienes, etc., etc.).- Sota un sol títol hi van tots els valsos "mah-nables" i dess-tjables... quan forem joves.- SCHONBERG: Es que la simfonia da camera, no te temps separats o junts, però "temps" al fi. Ja em diu que us hi veieu un xic negre. Però d'heu-men alguna cosa. - Vos diu que soc empipador, però és que cal omplir el programa amb tots els detalls imaginables, perquè la gent, almenys vagin il·legint.- Si hi posessim anuncis, als nostres programes, seria formidable. Tot seria bo. Els passaria el temps llegint-los: L'anunciant satisfet, el públic encantat, i nosaltres, fent-nos rics, per moments.- Quan tornem a fer venir Sch. ho posarem en pràctica, sobre tot segons l'acollida que tingui aquesta primera vegada.- FREUND: Ja ens anem entenent; Unicament que vos m'havieu parlat sempre d'el d'una selecció de "lieder" de Sch., de la primera època, i la cantatriu em diu que cantarà els "Jardins sospesos". No serà massa fort, i resultarà una invitació a la "gu-

14.4.1925

R. G. II

llada" col·lectiva, per no passar l'horror presentit de la tercera part? Jo li he fet avinent, que desitjaria que ella tingués un gran succés, i que a això hi han de contribuir molt les obres que canta.- Jo hauria preferit una selecció ben triada, on la gent pogués esplanar-se i el Perrot els agafés més de ple.-

Viatges - Aquesta tarda estudiarem amb l'amic Parcerisa, que ja coneixeu, el kilometratge a fer i la conveniència de pendre kilomètric.- Ja us en diré el resultat.- També, escriuré a la Freund detalls respecte a que cal que faci per reunir-se aquí amb la troupe.-

Fins després.- Sobre tot, en rebre aquesta carta tranquil·litzeu-me posant-me un teleg. d'ent-me que veniu.- Us esperem amb els braços oberts.-

Us abraça, teòricament, encara, amb esperances per a més endavant el vostre

2030/12